

*Приложение към Заповед №РД01-903 от 17.12.2010 г.
на министъра на труда и социалната политика,
изменена и допълнена със Заповед № РД01-26 от 19.01.2011 г.*

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА “НОВА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ”

I. Необходимост от реализиране на Програмата

Развитието и функционирането на пазарната икономика се характеризира с цикличност на икономическите процеси, вследствие, както на вътрешни, така и на външни фактори, поради отвореността на националното стопанство и свързаността му с други икономики. Често икономическите промени водят до реструктуриране в отрасли, производства и отделни компании. Това реструктуриране може да е свързано, както с производствен ръст и съответно преминаване към по-нови технологии и производства и търсене на персонал с конкретна квалификация, така и със свиване на продажбите, търсенето и на производството и съответно освобождаване на работна сила.

Едновременно с това, отвореността на българската икономика води до прякото ѝ повлияване от финансово-икономическите кризисни процеси в икономиките на други държави. За да се ограничат негативните ефекти, е необходимо предприемането на съгласувани действия, които да подпомогнат секторите и производствата да претърпят минимални загуби, както по отношение на спада на производството, така и по отношение освобождаването на персонал. При циклична безработица намесата на държавата е необходима за общото ограничаване на негативните ефекти. Министерството на труда и социалната политика, в качеството си на институция отговорна за развитието на пазара на труда, има роля в процесите по преодоляване на кризите в контекста на намаляване на негативите спрямо освободените работници и служители, поддържането и повишаването на пригодността им за заетост и адаптивността им, така че след периода на безработица, вследствие от икономически затруднения и реструктуриране, да е налице работна сила, подходяща да отговори на търсенето на работодателите. Необходимо е подпомагане на освободените работници и служители успешно да преминат от една заетост в друга, с минимален престой без работа, който може да се съчетае и с обучение. След преодоляване на икономическите затруднения, работодателите ще могат да наемат работна сила със съхранени трудови навици и подобрени умения. Съкратените лица следва да бъдат приоритетно насочвани към заетост или обучение, за да не изпаднат във финансови затруднения и да избегнат рязко понижаване на стандарта на живот, особено семействата, отглеждащи деца.

II. Основна цел на Програмата

Ограничаване на безработицата и осигуряване на нова заетост на освободени лица, регистрирани в дирекция „Бюро по труда”, останали без работа в резултат от икономическата криза и реструктуриране на производството.

III. Непосредствени цели на Програмата

1. Предотвратяване престоя на пазара на труда на лицата, освободени от работа в резултат от икономическата криза, реструктуриране, стартиране на производство по

несъстоятелност или ликвидация на предприятията, чрез включване в обучение за възрастни и осигуряване на заетост, включително започване на собствен бизнес.

2. Предотвратяване на деквалификацията, загубата на умения и трудови навици и повишаване на квалификацията чрез усвояване на нова професия и придобиване на ключови умения. Съхраняване и повишаване на конкурентноспособността на работната сила.

3. Смекчаване на негативните последици за съкратените лица и семействата им, свързани с намаляване на дохода и влошаване на жизнения стандарт.

IV. Обект и обхват на Програмата

1. Обект на Програмата са регистрирани в дирекция „Бюро по труда“ безработни лица, освободени на основание чл. 328, ал. 1, т.т. 1, 2, 3, 4; чл. 327, т.т.1, 2,3 и/или чл.331 от Кодекса на труда, считано от 1.11.2008 г., в резултат от икономическата криза в страната и/или реструктуриране, стартиране на производство по несъстоятелност или ликвидация на предприятията и свързани с тях производства.

Приоритетно в Програмата се включват освободени безработни лица – родители на деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, ако учат, но не по-късно от 20-годишна възраст и родители на учащи деца до 16-годишна възраст, а ако продължават да учат – до придобиване на средно образование, включително до завършване на XIII клас на професионална гимназия, но не повече от 20 - годишна възраст.

Работодатели по Програмата могат да бъдат всички работодатели в страната, като лицата, обект на Програмата се насочват с предимство към работодатели, които през последните 12 месеца не са извършвали масови уволнения.

Лицата, обект на Програмата, не се насочват към работни места при последния им работодател, както и към свързани с него предприятия по смисъла на Закона за малките и средните предприятия.

2. Обхват:

Програмата се реализира на територията на цялата страна.

V. Дейности по Програмата

A. Дейности, насочени към безработните лица, обект на Програмата:

1. Професионално ориентиране и психологическо подпомагане;
2. Проучване на желанията на безработните лица за вида и професионалната насоченост на обучението, от което се нуждаят;
3. Изготвяне на индивидуален план за действие;
4. Информирание и консултиране относно обявени в дирекции “Бюро по труда” свободни работни места на първичния пазар на труда;
5. Информирание и консултиране относно действащите програми и мерки за обучение и заетост, регламентирани със Закона за насърчаване на заетостта;
6. Информирание и консултиране на безработните лица, с право на обезщетение за безработица, относно възможностите за стартиране на самостоятелна стопанска дейност, съобразно Закона за насърчаване на заетостта;
7. Насочване и включване на безработните лица в подходящо обучение за възрастни: за професионална квалификация, за ключови компетентности, мотивационно обучение, включително обучение на лица, решили да стартират собствен бизнес;

8. Включване в заетост на свободни работни места на първичния пазар на труда;
9. Насочване към работодатели по Програмата – включване в субсидирана заетост до 6 месеца.

Б. Дейности за изпълнение на Програмата:

1. Провеждане на информационна и разяснителна кампания за запознаване с целите, задачите и очакваните резултати от Програмата;
2. Идентифициране и подбор на безработните лица, обект на Програмата;
3. Диференциране на лицата на групи в зависимост от образованието, специалността/ професионалната им квалификация;
4. Организиране и провеждане на мотивационно обучение и обучение за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности в съответствие с потребностите на работодателите по програмата;
5. Популяризиране на Програмата сред местни работодатели с оглед насърчаването им да наемат безработни лица, обект на Програмата;
6. Разкриване на субсидирани работни места по Програмата. С приоритет се сключват договори с работодатели, разкриващи работни места по Програмата в национални инфраструктурни обекти, по смисъла на §1 от Допълнителните разпоредби на Закона за държавната собственост, а именно: изграждане и преустройство на транспортно-комуникационни мрежи и съоръжения - пътища от републиканската пътна мрежа, железопътни линии и обекти на железопътната инфраструктура, пристанища, летища и съоръжения към тях; на други мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура - водоснабдяване, канализация, пречистване на питейни и отпадъчни води, електрификация, топлофикация, газификация и електронни съобщителни мрежи.
7. Посредническа дейност за осигуряване на заетост на безработните лица на първичния пазар, по програми и мерки за заетост или заетост по Програмата;
8. Ангажиране на партньорите на местно ниво – общински администрации, организации на работодателите и работниците и служителите, неправителствени организации и други заинтересовани работодатели и партньори за осигуряване на заетост на бенефициентите по Програмата.

Дейностите по т. А и т. Б се прилагат и към лицата, обект на компонент „Активно поведение на пазара на труда”.

В. Компонент „Активно поведение на пазара на труда” се реализира в изпълнение на РМС от ноември 2010 г. по отношение на експлоатацията на ТЕЦ „Брикел”.

1. Обект на компонент „Активно поведение на пазара на труда”

Обект на компонента по Програмата са регистрирани в дирекция „Бюро по труда” безработни лица, освободени от ТЕЦ „Брикел”, считано от 30.11. 2010 г.

Лицата, обект на компонента, могат да участват във всички дейности по Националната програма “Нова възможност за заетост”, насочени към безработните лица.

2. Специфични дейности по компонент „Активно поведение на пазара на труда”

2.1. Провеждане на групово мотивационно обучение на лицата, освободени от ТЕЦ „Брикел” по предварително разработени учебна програма и учебен план;

Дейностите се изпълняват от Конфедерацията на независимите синдикати в България (посредством Колежа за работническо обучение) и от КТ „Подкрепа” (посредством обучаваща организация).

2.2. Организиране и провеждане на обучение за придобиване на ключови компетентности на безработни лица, участващи в компонента;

Дейностите се изпълняват от Конфедерацията на независимите синдикати в България (посредством Колежа за работническо обучение) и от КТ „Подкрепа” (посредством обучаваща организация).

2.3. Организиране и провеждане на обучение за професионална квалификация на безработни лица, обект на компонента.

Дейностите се изпълняват от Конфедерацията на независимите синдикати в България (посредством Колежа за работническо обучение) и от КТ „Подкрепа” (посредством обучаваща организация) .

3. Финансиране на компонент „Активно поведение на пазара на труда”

Дейностите по компонента се финансират със средства от бюджета за активна политика на пазара на труда на МТСП, в рамките на определените финансови средства за реализация на Националната програма “Нова възможност за заетост”.

VI. Принципи за реализация на Програмата

1. *Законосъобразност* – Програмата е разработена на основание чл. 31, ал.1 от Закона за насърчаване на заетостта.

2. *Ресурсна осигуреност* – програмата се финансира със средства от бюджета за активна политика на МТСП.

3. *Съгласуваност и допълняемост* – Използването на инструменти и механизми по други програми и/или мерки ще допълва настоящата Програма и ще гарантира прилагането на интегриран подход в действията на пазара на труда.

4. *Партньорство и сътрудничество* между институциите при изпълнението на Програмата на национално и местно ниво.

5. *Недопускане на дискриминация*, съгласно разпоредбите на Закона за защита от дискриминацията и *равен достъп до дейностите по Програмата*.

6. *Прозрачност и гласност* при реализацията на Програмата.

7. *Доброволност* – бенефициентите по Програмата участват по свое желание в дейностите ѝ.

8. *Обратна връзка* – предоставяне на информация и отчети, относно изпълнението на Програмата, с оглед установяването на необходимост от промени в условията, обхвата и обекта на Програмата с цел постигане на максимална ефективност.

VII. Институции, ангажирани с изпълнението на Програмата

1. Министерство на труда и социалната политика (МТСП)

- Министърът на труда и социалната политика утвърждава Програмата на основание чл. 31, ал. 5 от Закона за насърчаване на заетостта и при необходимост издава заповед за изменение на Програмата;

- Осигурява необходимите финансови средства за реализация на Програмата от бюджета на МТСП за активна политика на пазара на труда, в съответствие с Националния план за действие по заетостта през съответната година;

- Извършва обща координация и контрол по изпълнението на Програмата.

2. Агенция по заетостта

- Осигурява методическо ръководство, координация и организация за изпълнението на Програмата;
- Разпределя по региони финансовите средства за изпълнението на Програмата;
- Ежемесечно обобщава и представя в МТСП постъпилата от дирекциите “Регионална служба по заетостта” информация относно изпълнението на Програмата;
- Осъществява мониторинг и контрол по изпълнението на Програмата;
- Популяризира Програмата.

3. Дирекции „Регионална служба по заетостта”

- Популяризират и разясняват Програмата на регионално ниво;
- Оказват методическа помощ и координират дирекциите „Бюро по труда” относно изпълнението на Програмата;
- Изготвят предложение до Агенцията по заетостта за необходимите средства за реализация на Програмата по дирекции „Бюро по труда”;
- Ежемесечно събират и обобщават информацията от дирекциите “Бюро по труда” за изпълнението на Програмата и я изпращат в Агенцията по заетостта;
- Превеждат необходимите средства по сключените договори за заетост и обучение по Програмата;
- Координират връзките между институциите на регионално ниво;
- Организируют реализирането и контрола по изпълнението на Програмата на регионално ниво.

4. Дирекции „Бюро по труда”

- Популяризират, разясняват и изпълняват Програмата на местно ниво;
- Идентифицират безработните лица, обект на Програмата;
- Информират и консултират безработните лица, с цел включването им в Програмата;
- Организируют мотивационното обучение, обучението за професионална квалификация и обучението за ключови компетентности по Програмата в съответствие с разпоредбите на чл.63 от Закона за насърчаване на заетостта;
- Сключват договори с безработните лица за участие в обучение;
- Сключват договори с обучаващите институции за провеждане на обучението;
- Извършват посреднически услуги за насочване на лицата, обект на Програмата към обявените свободни работни места на първичния пазар на труда;
- Извършват подбор на безработни лица, обект на Програмата и ги насочват към работодателя за работа по Програмата;
- Сключват договори с работодателите за предоставяне на средства за субсидирана заетост по Програмата;
- Заявяват в дирекции “Регионална служба по заетостта” потребностите от средства, необходими за изпълнение на Програмата и за изплащане на стипендии за обучение, транспортни разходи, квартирни разходи и за групова рискова застраховка;

- Ежемесечно уведомяват писмено дирекциите “Регионална служба по заетостта” за одобрената за субсидиране сума от държавния бюджет по сключените договори по Програмата.

- Осъществяват контрол по изпълнението на сключените договори по Програмата;
- Съдействат на контролните органи за извършване на проверки по изпълнение на Програмата;
- Ежемесечно предоставят информация на дирекции “Регионална служба по заетостта” за изпълнението на Програмата.

5. Обучаващи институции

- Сключват договор с дирекция „Бюро по труда” за провеждане на обучението;
- Провеждат мотивационно обучение, обучение за придобиване на професионална квалификация и/или ключови компетентности;
- Издават свидетелство или удостоверение на успешно завършилите обучението;
- Предоставят информация на заинтересованите институции във връзка с реализацията на Програмата.

6. Работодатели по Програмата

- Обявяват свободните работни места за осигуряване на заетост по Програмата;
- Сключват договор с дирекция “Бюро по труда” за финансиране на заетостта на наетите по Програмата лица;
- Сключват индивидуални трудови договори по Кодекса на труда с безработните лица, насочени от Дирекция “Бюро по труда”, които започват работа по Програмата за срок до 6-месечна субсидирана заетост;
- Създават необходимата организация за работа на лицата;
- Осигуряват здравословни и безопасни условия за труд;
- Изплащат трудовите възнаграждения за фактически отработено време на наетите по Програмата лица, в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда;
- Осигуряват наетите по Програмата лица в съответствие с КСО и Закона за здравното осигуряване;
- Осигуряват средства за материални разходи за обезпечаване на разкритите работни места, както и обезпечават всички задължителни плащания по Кодекса на труда, които не се поемат от Държавния бюджет и осигуровките върху тях;
- По тяхна преценка обезпечават и/или предоставят социални придобивки и бонуси на наетите от тях лица;
- Изготвят и представят в Дирекция “Бюро по труда” отчетна документация съгласно изискванията на сключените договори по Програмата;
- Предоставят необходимата информация, свързана с реализацията на Програмата.

7. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”

- Осъществява системен контрол във връзка с реализацията на Програмата и информира прилагащите институции за резултатите от контролната дейност.

8. Комисии по заетостта към областните съвети за развитие

- Осъществяват наблюдение и контрол при изпълнението на Програмата;
- Осигуряват условия за провеждане на регионалната политика по заетостта в съответствие с националните и регионални приоритети.

9. Съвети за сътрудничество към дирекции „Бюро по труда”

- Предоставят информация на дирекции „Бюро по труда” относно сектори и предприятия от региона, в които има свободни работни места;
- Подпомагат реализацията на Програмата;
- Осъществяват наблюдение и контрол по реализацията на Програмата.

10. Национално представителни организации на работниците и служителите и местните им структури

- Съдействат за популяризиране и реализиране на Програмата;
- Предоставят информация на Съветите за сътрудничество към дирекциите „Бюро по труда” относно секторите и предприятията от региона, засегнати от икономическата и финансовата криза.
 - Конфедерацията на независимите синдикати в България (посредством Колежа за работническо обучение) и Конфедерацията на труда “Подкрепа” (посредством обучаваща организация) извършват дейностите по компонент „Активно поведение на пазара на труда”.
 - КНСБ и КТ „Подкрепа” представят поотделно в съответната дирекция „Бюро по труда” тримесечни отчети и анализи за изпълнението на компонент „Активно поведение на пазара на труда”.

11. Национално представителни организации на работодателите и териториалните им структури

- Съдействат за популяризиране и реализиране на Програмата сред местни фирми и предприятия (потенциални работодатели) относно възможностите за осигуряване на свободни работни места по Програмата.
- Предоставят информация на Съветите за сътрудничество към дирекциите „Бюро по труда” относно секторите и предприятията от региона, засегнати от икономическата и финансовата криза.

VIII. Финансиране на Програмата

Реализацията на програмата се финансира със средства от бюджета за активна политика на пазара на труда на МТСП, съгласно Националния план за действие по заетостта за съответната година.

A. От Държавния бюджет се осигуряват средства:

1. На работодател, разкрил работни места за срок до 6 месеца и наел по Програмата на пълно работно време безработни лица, насочени от дирекция “БТ”, се предоставят средства за:

1.1. Трудово възнаграждение в размер, определен с Националния план за действие по заетостта за съответната година, за действително отработеното време;

1.2. Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в Кодекса на труда и в нормативните актове по прилагането му върху средствата по т. А.1.1.

1.3. Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 от Кодекса на труда.

1.4. Възнаграждение по чл. 40, ал. 5 от Кодекса за социално осигуряване.

1.5. Дължимите вноски за сметка на работодателя за фондовете на ДОО върху полученото, включително начисленото и неизплатено, брутно трудово възнаграждение или неначисленото брутно трудово възнаграждение, включително възнаграждението по т. 3 и 6, съгласно чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване, както и за фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и Националната здравноосигурителна каса, определени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2011 г. и в Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2011 г.

Средствата се предоставят за всяко наето по Програмата лице за времето, през което е било на работа, но за не повече от 6 месеца.

2. За лицата, обект на Програмата, включени в мотивационно обучение, обучение за придобиване на професионална квалификация или на ключови компетентности, се предоставят средства за провеждане на обучението. На безработните лица, включени в обучение се изплащат стипендии (без лицата, включени в мотивационно обучение), квартирни и транспортни разходи.

Б. Работодателите осигуряват средства:

1. Материални разходи за обезпечаване на разкритите работни места, в т.ч. за материали, суровини и др., необходими за осъществяване на дейността.

2. Обезпечаване на всички задължителни плащания по Кодекса на труда, които не се поемат от Държавния бюджет и осигуровките върху тях.

3. По тяхна преценка работодателите могат да обезпечават и/или предоставят социални придобивки и бонуси на наетите от тях лица, което ще се счита за предимство при избора за включването им в Програмата.

IX. Продължителност на Програмата

Програмата е със срок на действие до 31.12.2011 г.

Въз основа на мониторинга и анализа на постигнатите резултати по изпълнение на целите на Програмата и съобразно социално-икономическата ситуация в страната и прогнозите за икономическо развитие е възможно да се удължи срока на действието ѝ.

X. Очаквани резултати от изпълнението на Програмата

В резултат от реализацията на Програмата се очаква:

- Съкращаване на престоя на освободени лица на пазара на труда посредством включването им в заетост по Програмата или насочване към свободни работни места на първичния пазар на труда.

- Предотвратяване изгубването на трудови навици на лицата, обект на Програмата.

- Намаляване предпоставките за деквалификация и загуба на умения на лицата, обект на Програмата посредством включването им в обучения и/или заетост.

XI. Мониторинг и контрол

В хода на реализацията на Програмата се извършва текущ мониторинг.

Институциите, отговорни за изпълнението на Програмата, упражняват непрекъснат контрол върху:

- изразходване на средствата по предназначение;
- спазване на трудовото законодателство и трудовата дисциплина.

В края на съответната година Агенцията по заетостта, в качеството на отговорна институция за изпълнение на Програмата, представя на министъра на труда и социалната политика:

- Отчет относно постигането на целите на Програмата и изразходването на средствата по нея, като се посочват срещнатите трудности при реализацията на Програмата и се предлагат мерки за преодоляването им;
- Предложения за промяна в условията, обхвата и обекта на Програмата и разпределение на средствата, на основа резултатите от осъществявания непрекъснат мониторинг и контрол по изпълнението на Програмата.

**Финансов разчет за изпълнение на Програмата през 2011 г.,
съгласно Националния план за действие по заетостта през 2011 г.**

Заети лица	Лица, включени в обучение	Необходими средства от ДБ
1575 лица	1000 лица	3 695 643 лв.